

Kohtuasi C-230/21**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

9. aprill 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (välismaalaste asjade halduskohus, Belgia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

6. aprill 2021

Kaebaja:

X, tegutsedes enda nimel ja oma alaealiste laste Y ja Z seadusliku esindajana

Vastustaja:

Belgische Staat (Belgia riik)

Põhikohtuasja ese

Kaebaja esitas Raad voor Vreemdelingenbetwistingenile (välismaalaste asjade halduskohus) kaks kaebust, millega palus tühistada sotsiaalasjade ja rahvatervise ning varjupaiga ja sisserände ministri volitatud isiku 17. märtsi 2020. aasta otsused, millega keelduti andmast kaebajale esiteks perekonna taasühinemise eesmärgil taotletud viisat, mis oleks lubanud kaebajal asuda elama Belgias pagulasena tunnustatud tütre juurde, ja teiseks kaebaja kahele alaealisele pojale humanitaarsetel kaalutlustel taotletud viisat.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Mõiste „saatjata alaealine“ tõlgendamine direktiivi 2003/86 artikli 2 punkti f tähenduses koosmõjus artikli 10 lõike 3 punktiga a

Eelotsuse küsimused

Kas liidu õigust, eelkõige nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiivi 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta artikli 2 punkti f koosmõjus artikli 10 lõike 3 punktiga a tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigis viibiv „saatjata alaealine“ pagulane peab oma päritoluriigi õiguse kohaselt olema „vallaline“, et tema vahetult ülenevatel lähisugulastel tekiks perekonna taasühinemise raames õigus asuda tema juurde elama?

Kui vastus on jaatav: Kas alaealist pagulast, kelle välisriigis sõlmitud abielu avaliku korra kaalutlustel ei tunnustata, saab pidada „saatjata alaealiseks“ direktiivi 2003/86 artikli 2 punkti f ja artikli 10 lõike 3 tähenduses?

Viidatud liidu õigusnormid

Nõukogu 22. septembri 2003. aasta direktiivi 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT 2003, L 251, lk 12; ELT eriväljaanne 19/06, lk 224) artikli 2 punkt f ja artikli 10 lõike 3

Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklid 7 ja 24

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (ELT 2013, L 180, lk 31)

Komisjoni 3. aprilli 2014. aasta teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Suunised perekonna taasühinemise õigust käsitleva direktiivi 2003/86/EÜ kohaldamiseks“ (COM(2014) 210 final)

Viidatud riigisisese õigusnormid

15. detsembri 1980. aasta seaduse, mis reguleerib välismaalaste sisenemist riiki, riigis viibimist, riiki elama asumist ja riigist väljasaatmist (Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, edaspidi „Vreemdelingenwet“), artikkel 9, artikli 10 § 1 lõike 1 punkt 7, artikkel 13 ja artikkel 61/14

Rahvusvahelise eraõiguse seadustiku (Wetboek van internationaal privaatrecht, edaspidi „WIPR“) artiklid 21, 27 ja 35

Asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Kaebaja tütar (sündinud 2. veebruaril 2001) abiellus 2016. aasta detsembris Liibanonis alaealisena Y. B.-ga, kellel oli Belgias kehtiv elamisluba.

- 2 Kaebaja tütar saabus Belgiasse 2017. aasta augustis. Välismaalaste amet (Dienst Vreemdelingenzaken) ei tunnustanud tema abielu, kuna tegemist on lapsabieluga, mis ei ole kooskõlas avaliku korda reguleerivate õigusnormidega. 2018. aasta septembris tunnustati teda pagulasena.
- 3 Kaebaja esitas 2018. aasta detsembris Beirutis (Liibanon) asuvale Belgia konsulaaresindusele taotluse väljastada perekonna taasühinemise eesmärgil viisa, et asuda elama oma tütre juurde Belgiasse, ja humanitaarsetel kaalutlustel viisad oma kahele alaealisele pojale.
- 4 Sotsiaallasjade ja rahvatervise ning varjupaiga ja sisserände ministri (edaspidi „minister“) volitatud isik keeldus 2019. aasta juunis väljastamast kaebajale perekonna taasühinemiseks taotletud viisat ja kaebaja kahele pojale humanitaarsetel kaalutlustel taotletud viisat. 2019. aasta novembris tühistas välismaalaste asjade halduskohus kõnealused otsused.
- 5 Ministri volitatud isik tegi 2020. aasta märtsis uued otsused, millega jäeti viisataotlused taas rahuldamata. Sisuliselt oli ta seisukohal, et WIPR artikli 27 alusel oli tütre abielu tütre päritoluriigis kehtiv ja järelikult ei saa vastu vaielda sellele, et tütrele on oma päritoluriigis juba omaenda perekond, mistõttu ei kuulunud ta juba enne Belgiasse saabumist enam oma vanemate tuumikperekonda. Oleks diskrimineeriv ja vastuoluline eeldada, et ta on endiselt tuumikperekonna liige, ja lubada seepärast tema vanematel tema juurde elama asuda.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 6 Ministri volitatud isik on seisukohal, et kaebaja ei vasta Vreemdelingenweti artikli 10 § 1 lõike 1 punkti 7 (või direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a) tingimustele, kuna päritoluriigis kehtivalt sõlmitud abielust tulenevalt ei kuulunud tema tütar juba enne Belgiasse saabumist enam oma vanemate tuumikperekonda. Vreemdelingenweti artikli 10 § 1 lõike 1 punkti 4 ja direktiivi 2003/86 artikli 4 lõike 1 kohaselt koosneb tuumikperekond nimelt abikaasadest ja alaealistest vallalistest lastest.
- 7 Kaebaja esitab peamiselt väite, et Vreemdelingenwet ega direktiiv 2003/86 ei näe ette, et tema tütar peab olema vallaline. Pealegi ei tunnustata tema tütre abielu Belgias. Selleks et perekonna taasühinemise raames tekiks vanematel õigus asuda elama oma tütre juurde, peab tütar olema üksnes alaealine ja saatjata direktiivi 2003/86 artikli 2 punkti f tähenduses, ning käesolevas asjas on see tingimus täidetud.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühikokkuvõte

- 8 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib peamiselt seda, et teadaolevalt ei ole Euroopa Kohus veel vastanud küsimusele, kas pagulasena tunnustatud alaealine, kes taotleb perekonna taasühinemist, peab olema „vallaline“.
- 9 Euroopa Kohtu praktikast (13. novembri 1990. aasta otsus Marleasing, C-106/89, punkt 8) tuleneb, et Belgia Vreemdelingenwetis perekonna taasühinemise kontekstis kasutatud mõistete tõlgendamisel tuleb nii palju kui võimalik lähtuda direktiivist 2003/86.
- 10 Kaebaja tütre olukord näib kattuvat olukorraga, milles on „saatjata alaealine“ direktiivi 2003/86 artikli 10 lõike 3 punkti a tähenduses koosmõjus artikli 2 punktiga f, kuna direktiiv ei sisalda teavet isiku perekonnaseisu kohta, kui pagulasena tunnustatud isik, kes taotleb perekonna taasühinemist, on „saatjata alaealine“. Tütar abiellus 2016. aastal Liibanonis oma praeguse „elukaaslasega“, kuid Belgia asutused seda (laps)abieliu ei tunnusta.
- 11 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et vastustaja hinnangul ei või „alaealised lapsed“ direktiivi 2003/86 artikli 4 tähenduses olla abielus, selleks et nende puhul saaks kõne alla tulla perekonna taasühinemine liikmesriigis viibiva isikuga, kes taotleb perekonna taasühinemist, ja seetõttu oleks diskrimineeriv ja vastuoluline anda nendele vanematele, kelle alaealised abielus lapsed on pagulasena tunnustatud, luba oma laste juurde elama asuda.
- 12 Seepärast soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult teada, kas mõistest „saatjata alaealine“ pagulane tuleneb kaudselt, et isik peab olema „vallaline“, et tema vahetult ülenevatel lähisugulastel tekiks perekonna taasühinemise raames õigus asuda tema juurde elama, olgugi et direktiivis 2003/86 sisalduvas määratluses seda selliselt sätestatud ei ole, ja millist tähtsust omab mõiste „saatjata alaealine“ määratlemisel abielu, mis on sõlmitud välisriigis, kuid mida Belgias ei tunnustata.